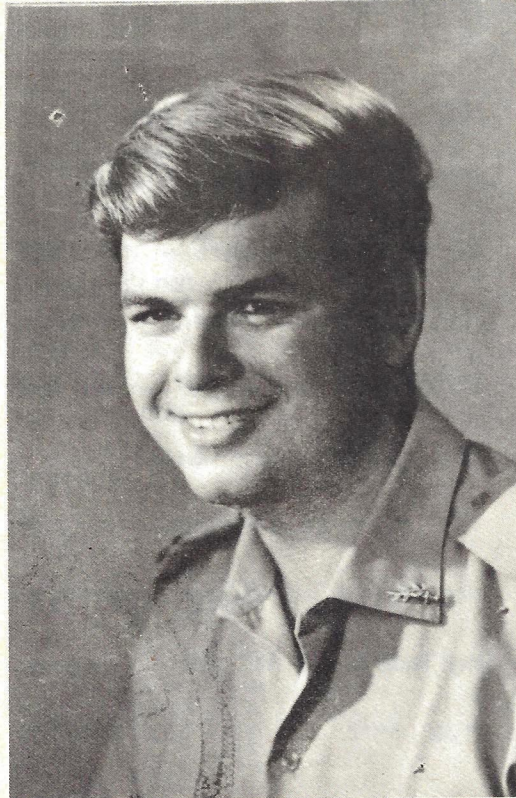


שמואל

ספטמבר 1974

ערב יום הכיפורים תשליה



שמואל בן מינה ויעקב יגדור

נפל במלוי תפקידו
ביום כיפור י' תשרי תשל"ד
6 לאוקטובר 1973

נולד בחיפה
ב ד' תשרי תשי"י
20 לספטמבר 1949

שמואל ויגדור

אין בי

טיפת דמע

להזיל

טיפה שתוכי

תרוקן

ודרור לנפשי

תתן.

כי כבד משא

המות.

מות!

חלק בלתי נפרד

מישותנו

הוא חי בנו

ומכלה שארית

תקותנו

לדבר יפה

ונכסף.

רבקה

היית לנו...

אב גאה בבנו הקטן — לירן

בעל אוהב את אשתו — אביבה

בן מסור ונאמן להוריו — מינה ויעקב

אח מעריך ומכבד את אחותו — מלכה

חתן נמוסי ומלא נכונות — לשרה ומאיר

גיס חבר בלב ונפש — לאילן

נכד מעריץ את הקשישים — משה ויוסף.

לבני משפחה, חברים, ידידים, מכרים, שכנים ואחרים

בעל תכונות אישיות נעלות

חביב ואהוב

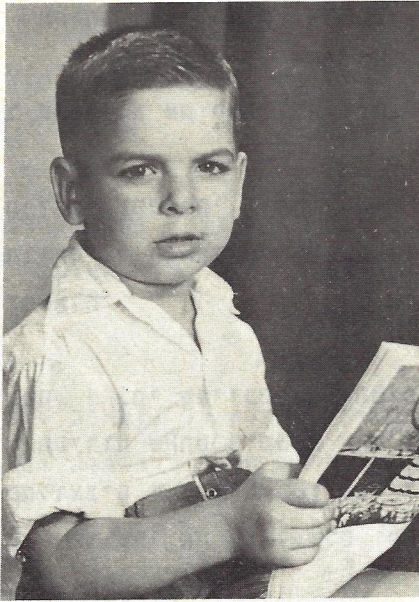
תנצב"ה

דברים לזכרו של יקירנו

הן רק אתמול
היה קיץ
שמיים בהירים ותכולים
והיום הסתיו הגיע
והימים הפכו לאפורים

שוממים אנו בלעדיך

ש מואל
מ סור
ו נאמן
א הוב
ל כלנו
ז כרץ
ל עולם ישאר בלבנו.



בר - מצוה



שמואל בני !

אהבתיך אהבת הורים, בהרהורי לבי, בדאגותי ובכל המחשבות שרוחש אב לילדיו. מקומך היה כמקום ילדי.

חשתי בכל הזדמנות את טוב לבך וחשבתי תמיד עליך בחיבה ובאהבה.

ככל אב תפילתי ומשאלתי היתה לראות את בתי מאושרת. סמכתי ובטחתי בך. ידעתי שהודות לך היא באמת מאושרת וכך מלאת תפקיד נכבד ביותר בהגשמת תפילתי ומשאלתי.

התגאתי בכס, נהנתי מחייכם המשותפים, מביתכם הנאה, הרגשתי את האהבה ההדדית והמסירות שאתם רוחשים אחד לשני. טוב ונעים היה לראות אתכם שמחים, מתלוצצים ומשחקים כמו שני ילדים מאושרים - חייכם הקרינו עלי חום נעים - הרגשתי את עצמי שלם ומאושר כפי שמרגיש איש שהשיג את אחת המשאלות הנשגבות של חייו.

נולד לירן - בנך ונכדי - איזה אב מאושר היית וביחד אתך אני והמשפחה. התמוגגת מנחת והתגאת מכל תנועה של לירן ומכל הבעת פנים חדשה שלו. רקמת תכניות איך לגדל אותו - אפשר היה לממש את אושרך מהיותך אב.

לבני אילן היית לא רק גיס, אלא חבר נאמן. קשה לבטא במילים את החברות והקשרים שנוצרו ביניכם. חבקת ונשקת לו כמו אח גדול האוהב את אחיו הקטן, שחקתם כמו שני חברים טובים שגילם זהה. ידעת לדבר אל לבו - גם המריבות שלכם והחיבה שהורגשה בהם גרמו לי נחת רב. תמיד הערכת את גישתך הלבבית והיחסים ביניכם.

לאשתי ולי רחשת כבוד ונהגת בנו כבן האוהב ומכבד את הוריו. קראת לי בשם והדבר הוסיף צביון מלבב של חברות בינינו. לא היה בינינו אף פעם שמץ של רוגז ותמיד ידעת עם חיוך לסיים כל התחלה של אי הבנה או ויכוח.

לסבים הקשישים התיחסת ביראת כבוד ולמרות שפת הדבור השונה, מצאת את הדרך ואת המילים להתחבר אליהם ולרכוש את אהבתם.

היית אהוב על כל קרובינו ונחשבת כבן משפחה מבטן ולידה. כולם העריכו וחבבו אותך.

לחברינו ומכרינו שפגשת באקראי בביתנו מצאת נושא ושפה להדברות ולשיחה, וידעת להסיר את המחיצות הקיימות בדרך כלל במפגש ראשון בין אנשים.

בוויכוחים ובחילוקי דעות שהתעוררו עקב שיחות על נושאים שונים ידעת לכבד את דעתו של הזולת - לא הרמת את קולך, בנימוס ובשקט הבעת את דעתך ועמדת עליה.

רצונך היה להתקדם בחיים - התאמצת, עבדת ולמדת, רקמת תכניות רבות לעתיד. גדלת בבית מסורתי וההבדלים בגישה למסורת היו שונים בין ביתנו ובין בית הורייך. בתבונתך מצאת את שביל הזהב בין שתי הגישות תוך כיבוד שתיהן ולכן לא התעוררו בעיות או מכשולים ביחסים המצויינים שנוצרו בין הורייך ובינינו.

התגאת בהישגיך בצה"ל. ידעת לשמור על סוד תפקידך, הרגשתי שרובצת עליך אחריות ותפקידך חשוב. בנקל אפשר היה לחוש את הסיפוק והגאווה שנתן לך התפקיד והעבודה שהשקעת בצה"ל.

קשרת קשרי ידידות, שכנות ורעות עם אנשים שונים וביתכם היה בית פתוח שבו פגשנו אורחים שונים. לא חסכת מאמצים שבאי-ביתך ירגישו בטוב ובנוח ויצרת אוירה נעימה ולבבית.

אין גבול ואין סוף למחשבות הזורמות במוחי בקשר אליך - פניך ותמונות מחייך מופיעים בראשי כל הזמן ויוצרים

סרט ממש. דמותך תשאר בזכרוני לעד - תמיד אזכור אותך באהבה, בכבוד ובהערצה.

עם הסתלקותך, אבדה לי אבידה כבירה - הלכו אתך תקוות, שאיפות ומשאלות לאין סוף.

לצערי ולדאבון לבי הרב לא נשאר, אלא להתפלל, שקרבנך ושל יקרים אחרים שהקריבו את חייהם הצעירים להגנת חיי עמנו וקיום מולדתנו - יביאו לנו סוף סוף את השלום המיוחל, ונזכה לגדל את בנך ואת בני עמנו בשלום בשקט ובשלווה.

שמואל, לעולם לא אשכח אותך,

יהיה זכרך ברוך

מאיר - חמך

נובמבר 1973

שמואל,

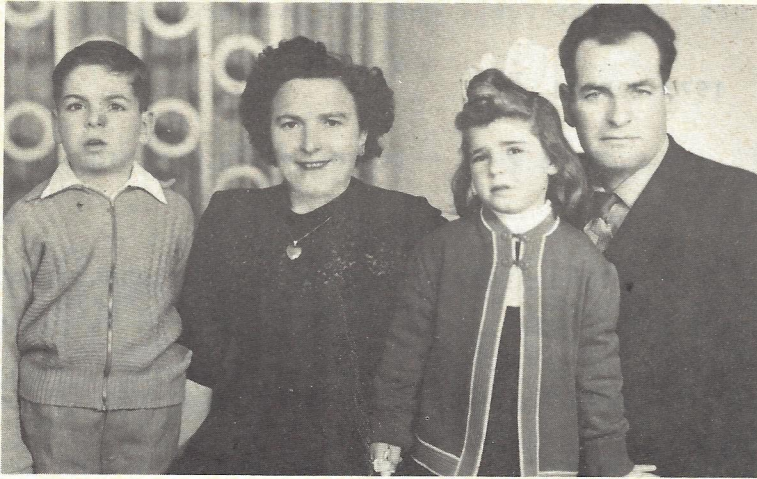
להתחיל מהסוף - סוף שהיה אמור להיות התחלה.
לכתוב על אותו שולחן, עליו הנחת רגליך - כשהספר על
ברכיך - כשראיתיך לאחרונה.

פעם אחרונה בה שוחחנו זה עם זו. וראיתיך שוב בבוקר וישנת -
נח מעט אחרי ליל השימורים, בו ישבת כאותו מתמיד ולמדת.
ואיני זוכרת אם נשקתי על מצחך לפני לכתך לתפילה, אך
כששבתי כבר לא היית, רק ספרו לי שיצאת אל הדרך ממנה לא
שבת, ורק ראיתיך שוב, הרחק מן הבית ושוב ישנת, אך הפעם
שנת נצח, העיניים רואות והלב אינו מאמין ...

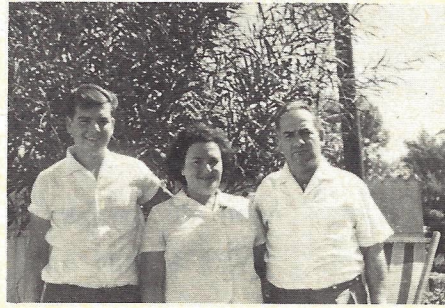
ציפיתי שתקום, תפקח עיניך ותרביץ חיוך שכמותו לא חסכת
מעולם, אבל לא - האשנב בו הבטתי בכך נסגר והפריד לנצח
בינינו.

וחזרתי הביתה להורים, לבית בו גדלנו יחד, ונותרנו
שכולים עם זכרונות וקומץ תמונות.

מ ל כ ה



עם ההורים
והאחות



לא רבות השנים שהכרתי את שמואל, אך היו אלה שנים של ידידות עמוקה.

בתחילת נישואיו לאביבה, היתה זו ידידות של גיסיים, אך במהרה הפכה לידידות כבין אחים שלא הושפעה מהפורמליות הרגילה השוררת בין קרובי משפחה. לא היה שבוע כמעט שלא היינו נפגשים ותמיד נהניתי להיות בחברתו של שמואל.

הרצון לעזור לזולת תמיד נמצא בו. ובאם לא יכול היה לעזור, תמיד היה מנסה. פעמים רבות שבקשתי דבר מה או עזרה כלשהי, תמיד היה עושה זאת ברצון ולא כלאחר יד. לעתים כשהייתי יושן בביתו היה שואל במה יכול עוד לעזור לי.

לאחר שנולד לירן, היה שמואל מתגאה בבנו ובתעלוליו החדשים. לעתים כשלא הייתי משחק עם לירן היה שמואל מתפלא כיצד יכול אני לא לשחק את או לעמוד אדיש לתעלוליו. האהבה והמסירות הרבה שהקדיש ללירן היתה ללא גבול. תמיד היה עושה כל שביכולתו כדי שללירן יהיה טוב יותר ויהיה מאושר יותר.

לא אוכל לשכוח יום קייצי אחד שבו נסענו לשחק טניס ואביבה ולירן נשארו בבית. כל עת המשחק הצטער שמואל שהם לא באו להנות מיום נעים זה.

נחרטה בזכרוני פגישתי האחרונה עם שמואל ביום כפור לפני נסיעתו להתייצב - כתמיד היה גם הפעם עליז ומלא שמחת חיים. לפני הנסיעה דיבר על הבחינה שהיה צריך לעמוד למחרת - אך כהרבה התחלות אחרות גם זו נקטעה בראשיתה.

א י ל ן

כרעם ביום בהיר נפלה עלינו המהלומה בהוודע דבר נפילתו של שמואלייק זייל.

כל הזעזוע אשר פקד אותנו עם פרוץ המלחמה ביום הכיפורים, לא יכול היה לספוג בתוכו את הזעזוע העמוק על נפילתו של שמואלייק למען תקומת ישראל.

כאילו היה זה רק אתמול והנער החביב התגייס לצה"ל לפני מלחמת ששת הימים והוריו דואגים לו ומבקשים לשמוע ממנו. הוריו, אשר נצלו מהשואה הנאצית והגיעו ארצה כשהם למודי סבל וכאב, בנו כאן את ביתם ונתנו לילדיהם את כל הטוב שהורים מסוגלים לתת.

שמואלייק נתן לצבא את כל מרצו וכשרונו ולא חפש חיים קלים. הוא עסק במקצוע החימוש ורק טבעי שלאחר תקופת מה יצא לקורס קצינים. כל מה ששמואלייק החליט לבצע, לא היה מי שיוכל לעמוד בדרכו. בכל אשר פנה אהבוהו, אם זה בני משפחתו ואם זה חבריו וידידיו, מפקדיו ופקודיו. יעיד כל מי שהכירו על לבו הטוב, על הסבלנות שהיתה לו לכל דבר. איך היה משוחח ומסביר לכל אחד, איך אהב את הילדים אשר במשפחה והם החזירו לו אהבה וראו בו את בן-הדוד הגדול המשמש להם כדוגמא ותמיד מצא גשר אל לבותיהם.

הנה אני זוכר כאשר נשא לאשה את אביבה ויחד אתה בנה בית חם ופתוח לכל אחד. כשנולד בנם לירן היו מאושרים, הם והוריהם הממשיכים לאהבו כבבת עינם.

המלחמה האכזרית פגעה בכולנו ולקחה מאתנו את יקירנו. זוהי מהלומה כבדה מנשוא לכל אלה אשר הכירוהו ואשר ידעו את אהבתו הגדולה לחיים ולכל הסובב אותו.

לעולם לא נוכל לשכוח את שמוא'ליק - אשר במותו צווה לנו את החיים.

יהא זכרו ברוך.

גדעון כוכבי

מעולם לא הבטתי עליו כעל קרוב משפחה,
בשבילי הוא היה חבר וחברי הטוב ביותר. מעולם לא רבתי אתו
ולא כעסתי עליו, כיון שמעולם לא היתה לי סיבה לכעוס עליו.
הוא תמיד היה עליז ומשעשע ותמיד היה מבין ללבי.

תמיד כשהייתי בא לחיפה הייתי מחפש קודם את שמואל והייתי
מחכה לראות אותו.

כשהוא נהרג לא יכולתי לעכל את הרעיון שהוא איננו יותר,
לא קיים ביננו. עד היום עדיין אינני מצליח להבין את זה.

ללא ספק, מותו היתה אבדה גדולה לכל מי שהכיר אותו, אולם
אין יותר מה לעשות, אלא רק להצטער על מה שקרה ועל זה אנו
מצטער, מצטער צער עמוק וכנה ואכן כואב לי הדבר.

יואב

הידיעה הגיעה אלינו בשעות הבוקר. יום סגרירי היה, גדוש מבוכה, היום השני למלחמה שאיש לא צפה לה. הבריות לא תפשו עדיין שסדרי החיים והשגרה הופרו ונשתנו שינוי עמוק ומשמעותי, היו שדימו בנפשם כי אף זו תהיה מלחמה קצרה. נסענו העירה, ובחוצותיה העולם במנהגו נוהג. ילדים שיחקו את משחקיהם, מכוניות חלפו ברחוב, ובמכולת לא חסר דבר; היתה אזעקה והכל נכנסו לחדרי הבטחון מבלי לייחס לכך חשיבות יתרה. מדי שעה האזינו לחדשות הסתומות, שלא פרשו דבר. היתה מלחמה, אך מלחמה בעצם ראשיתה, כשאין האנשים מודעים עדיין לקרבנות ולמוראות. רק בקרב משפחה אחת נשתנה הכל במוקדם, וכבר ירדו עליה ההלם והאפילה שכעבור שבועות יהיו ברבים מבתי ישראל. עם ראשוני החללים נמנה שמואל, ובשל כך, מחמת הדברים שעוד לא הספיקו להשתנות, פרוש היה על נפילתו דוק של עצבות מיוחדת, משהו שמעבר למינהג אבלים.

מלים לא יישנו דבר, ובכל זאת תאמרנה, כדרך סיכום, משל, או שמא פרידה. בתקופה הלא ארוכה בה הכרנו את שמואל עמדנו על טיב אישיותו ועל תכונותיו. הביטוי השגור "בחור חמד" הלם אותו, ונכון מאוד היה להגדירו כך. אך בעיקרו לא מיצה ולא הסביר דיו; לחביבותו היתה מידה של עומק, סגולה של אי-אמצעיות. דומני ששמואל לא היה צבר טיפוסי במובן המקובל של מושג זה, על הטוב והרע שבו; ביסודו בחור עדין היה, איש רעים; היתה באישיותו תכונה שהיא נדירה בין צעירים בני גילו - משהו שניתן אולי להגדיר כמידת המשפחתיות שלו. איש משפחה היה שמואל בגיל שמעייני אחרים נתונים לדברים שונים ומשונים. בעל אוהב, בן אוהב, אב אוהב. ושוב, לא על דרך השיגרה כי בדרכי-נועם מסויימות ומיוחדות לו. קורן היה ממנו מאור שעשאהו ליסוד מלכד, איזה קרינה שהיא ביסוד המשפחות המאושרות.

אבדתו של שמואל היא מסימני הזמן והתקופה. רבים וטובים כמוהו הלכו מעמנו ולא ישובו עוד - ואף בקרב אלה שלא שכלו, לא ישובו הדברים

ניחומים לא בנקל יימצאו, זמן רב יחלוף עד אשר תתאזן התמונה - ואז אולי נדע לאיזה מצב נקלענו. ניחומים למשפחה לא במהרה יימצאו; שמואל שאיננו פירושו לא רק חיים צעירים שנקטפו באיבם, כי אם גם תקוות ותכניות שנגודו, חלומות שלא יתמשו, סבר-פנים יפות שלא יאיר - באחת, חיים שלא ימוצו עד תום. רק הכרתנו תוכל להיות שקולה לגודל היגון והשכול, הכרת גורלנו והכרת תודתנו לאלה כשמואל, אשר להם חייבם אנו כה הרבה.

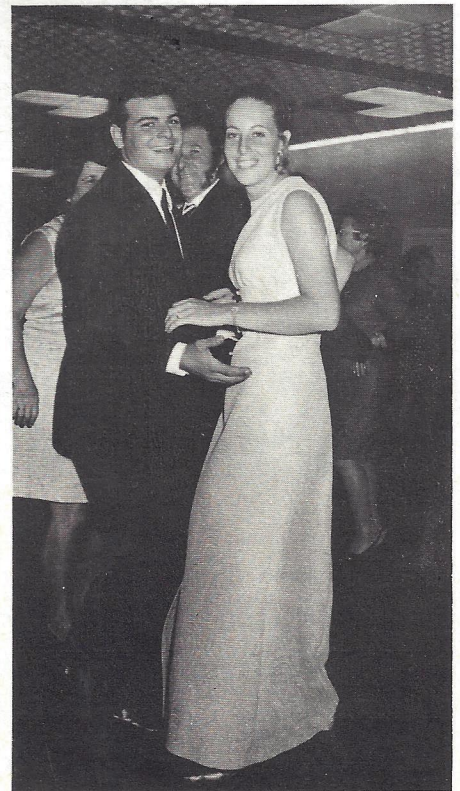
ועל כן נחריש ונהרהר לא פעם.

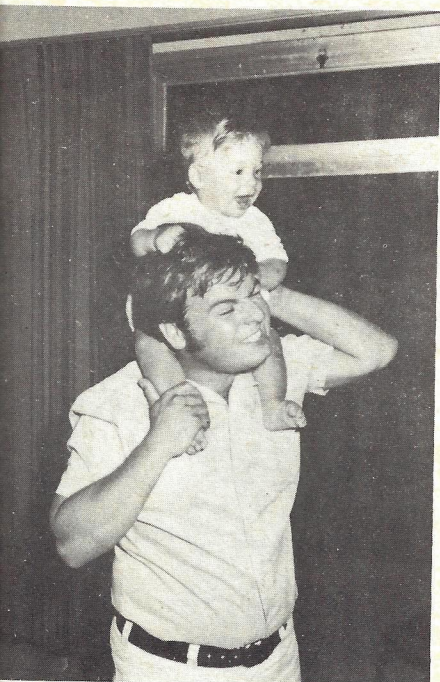
צבי וולובסקי



ע ם
אביבה

חלום של אושר
שנפסק בטרם עת





האבא המאושר

כשתצא חוברת זו לאור, תהיה בודאי בן שנה ועשרה חדשים. כשתדע לקרא בעצמך תעבורנה עוד מספר שנים. עד אז ודאי יעלמו הזכרונות מעשרת החדשים הראשונים בחייך - שהינם עשרת החדשים של אביך מולידך - אחי, שמואל, שכן דרך הקטנים לשכוח. ואקח על עצמי להזכיר מעט:

כשהיית בן עשרה חדשים, היתה המילה היחידה שהגית: ".אבא" והיא כוונה לשמואל - לאבא המאושר בעולם (שלנו), האבא הגאה והאוהב אותך - הבן.

על אותו אבא בוא ננסה לספר.

שמואל נולד כ-23 שנים לפניך. ב-20.9.49 - ד' תשרי תשי"י. כמורך, הוא היה הבכור לסבא וסבתא - יעקב ומינה ויגדור (יבדלו לחיים ארוכים), שעלו לישראל מפולין ב-1948 במטרה להקים משפחה. הם הגיעו הנה עם קומץ מהמשפחה שנותרה, אחרי כל התלאות במחנות העבודה וההשמדה מהם נצלו. שמואל ז"ל נקרא על שם סבא שמואל זאוברמן, אחרי שהובא מביה"ח רמב"ם, בו הוא נולד.

ראשית חייו עברו ברח' הנמל. כן, כיום המקום מוזנח ועצוב, אך פעם היתה בו המולת ילדים ומשפחות העולים החדשים, שהיו עולים ויורדים במדרגות הבתים הזעירים בני חדר בודד ומטבחון - שם בילו סבא, סבתא, שמואל ואני עד שעברנו לבית הנוכחי באנילביץ ב-1955.

את חינוכו קבל שמואל מ-1952 בגן "אסיה" בגן "שדות" - גן חובה וב-1956 החל ללמוד בבי"ס מוריה שם קבלנו שנינו את היסודות בחינוך הדתי, שהושלם במסורת הנהוגה בבית מתמיד. אחרי שמונה שנים של חינוך חובה (טרם היו חטיבות ביניים), שמואל פנה לביה"ס המקצועי "שפרינצק", שם למד מכונאות. אחרי שנתיים העדיף שמואל את המסגרת

הצבאית והתקבל לפנימיה הצבאית של חיל-חמוש, שם רכש את מקצוע מכוונאות רכב, שהיה לו לשמוש רב בכל מקום בו היה, הן לעצמו והן לידידיו וקרוביו. את המדים שהחל ללבוש אז המשיך לשאת עוד ארבע שנים אחרי סיום הקורס. ב-15 למאי 1967 שמואל היה לחייל סדיר ונקלע במסגרת זו, היישר למלחמת ששת הימים ומלחמת ההתשה שלאחריה. אותות המלחמה נכרו בשמואל שהיה רגיש לחיי אדם וכאבים, אך המצב במדינתנו הביאו שוב תחת אש. הפעם בכרמה, שם תקן וחלץ עם חברים, טנקים תחת אש צולבת. שם פגש קרוב אליו במותם של חיים צעירים.

אבל דע, לירן, שידי אביך נקיות מדם, כמו שאמר סבא יעקב בבית הקברות: "ידיך שלך נקיות מדם, לא הרגת אדם מימך". היו אלה ידיים מוכשרות שרק יצרו. כך בתור קצין חימוש בדרגת סגן, שמואל עסק בהקמת סדנה והיה אחרי לה ב"טסה". אח"כ בתקן סרן, שמש קצין חימוש ברמת הגולן. לשם הוא עבר אחרי שנשא לאשה את אביבה דוד ב-12 לינואר - 1971. האהבה ביניהם נשאה פרי. וב-12 לדצמבר 1972 נולדת אתה - לירן. ומרגע שנולדת אכן הבאת רק שמחה, בלב אביך ובלב כל המשפחה.

אבל רק עשרה חדשים שמואל זכה לראותך צוחק ומתחיל ללכת. הכל נקטע ביום הכפורים תשלי"ה - 6 באוקטובר 1973. עת הזעיקו את אביך ליחידה ולא חיכה לצו הכתוב, ארז חפצים, נפרד ונסע ברכבו לעבר הבלתי נודע - הוא עוד לא ידע את המלחמה הקשה שהיתה לעם ישראל, היה בין ראשוני הקרבנות יחד עם חברו שלום עין גל ז"ל.

וכך הותר את כולנו המזמים - לא מוכנים. כפי שהוא לא היה מוכן לכך - הוא הבטיח לסבתא: אל תדאגי, אחזור מחר על-מנת להבחן אחת מבחינות הבגרות האחרונות שעוד עמדו לפניו

בתכנית להמשך הלמודים.

אבל שמואל לא חזר הביתה. ואתה לירן, שא בכבוד את זכר אביך
וכולנו נשמור את זכרו בלבנו ובשפתינו.

ולואי ותכלינה מלחמות ארורות מן הארץ ולא יהיו עוד יתומי
מלחמה.

באהבה

מלכה

שני ספורים הקשורים לשמואל ז"ל

שמואל שחק שח. הוא לא נמנה בין השחקנים המעולים. במשחקים ששחקנו הפסיד בקביעות. הדבר עורר אצלו את הרצון לפעול על-מנת להעלות את כושר משחקו.

בקיץ של שנת 1972 נעדרנו מהבית חודש ימים, היינו בחו"ל. בעיני שמואל היתה זאת הזדמנות פז לעשות מאמץ לשפור כושר משחקו ולהפתיעני בשובי ארצה. קנה ספר ללימוד המשחק, ימים וערבים שלמים הקדיש ללמוד ולתרגול וביחד עם אילן גיסו, התכווננו לקראת שובי.

זכור לי המשחק הראשון אתו. בפעם הראשונה הצליח לנצח. גל של שמחה ותרועות נצחון פרץ ממנו - היה ממש מאושר. הוא קטף את פירות המאמץ שהשקיע.

מאז השתנו יחסי הכוחות ביננו. בנצחון ובהפסד לסירוגין הסתיימו המשחקים שקיימנו מאותו הקיץ.

= = = = =

זכור לי הטלפון שקבלתי משמואל ביום ששי אחד אחרי הצהרים. הוא הזמין את עצמו ואת בני ביתו לארוחת ערב שהוא הכין מהדגים שדג בעצמו.

במו ידיו טיגן את הדגים והכין את הארוחה. נהנה מהדגה והכנת הארוחה. מעודד מהצלחת הדייג - שכנע אותי לוותר על מנוחת יום הששי והשבת בבוקר, בכדי לצאת ביחד לדוג. קשה היה לעמוד כנגד הפצרותיו והתלהבותו - ונעניתי לבקשתו. יצאני מספר פעמים - אמנם נהנינו מאויר צח, משקט הים - אבל דגים לא דגנו.

למרות אכזבתו, שמח וקווה שבפעם הבאה יאיר המזל יותר ונחזור עם דגים הביתה. לאחר כמה יציאות - בא הקיץ ואתו נפסק הדייג. במקומו התחלנו לצאת לרחיצה בים. וגם הרחצה היתה חוויה מיוחדת במינה לכל המשפחה.

מ א ר

בליבי מקומך היה מתחילת הכרתנו כבן אהוב, יקר והגדול מילדי. לא במאמצים, אלא באופיך והתנהגותך השגת אהבת כל משפחתנו ומקורבינו

במרוצת הזמן חיזקת את הקשרים ביננו והפכת אותנו שותפים להרהוריך, דבר שנתן לי סיפוק ונחת. חביבותך, נמוסיר ונכונותך לכל בלטו לעין ועשו אותך במקצת שונה מהמקובל לבני דורך.

בנקל מצאת שפה משותפת וקשר עם בני אדם, בלי הבדל לגיל וקרבה.

גם לקשישי משפחתנו התקשרת בשיחות וגישה מתאימה ואפילו בשפת הדיבור שלהם.

הקרנת חמימות ואושר כי אהבת האדם אפפו אותך מכל עבר.

כשותפים לתכניותיך לעתיד קיווינו לראות ביחד הגשמתם. הצעדים הראשונים שכבר הספקת לצעוד ולהשיג היו לנו מקור לשמחה רבה.

לבנך הקטן והכל כך אהוב עליך בנית בדמיונך (שבטאת בקול רם) חיים ורודים ומאושרים.

שמחת בין היתר שללירן יש סבים וסבתות, דבר שנבצר ממך ובזה ראית סיבה נוספת לשמחה ואושר לילד.

חיך הקצרים וביחד איתם כל הדברים היפים והתכניות הרבות נקטעו באיבם.

קריאה טלפונית ביום הכפורים הזעיקה אותך ליחידתך ואליה יצאת מהר כי האחוריות שרבעה עליך חייבה אותך להיות בין הראשונים.

בצאתך הבטחת לחזור עד למחרת - המחר הביא מציאות מרה שהלב לא משלים איתה - מציאות שיצרה חלל ריק וגדול כגודל העולם שמילאת בחיך.

דמותך ביחד עם הזכרונות היפים הבלתי נשכחים שהשארת מלווים אותי בלי הרף.

ומהרהרת לא מעט . . .

שרה - חמתך



בקר
המשפחה
של אביבה (דוד)
באירועים משפחתיים



שמואל שכן וידיד לי היה,
וכולם קראו לו, אחא,
לכולם אהב הוא להגיש עזרה
ולי במיוחד עבודה הוא מצא.

הוא היה מין שמנמן אך נחמד
ולכן אותו כל אחד אהב.
הוא היה בן מסור להורים,
ולכן העריצוהו השכנים.

את אשתו הוא אהב
וחיי שקט ושלוה הם חיו יחדיו.
מזל טוב, בן להם בשעה טובה נולד,
והוא כאביו שקט ונחמד.

עד שיום כיפורים נורא זה בא,
ומלחמה עקובה מדם פרצה.
שמואל לשרות עמו נקרא
ולמלחמה ללא היסוס קל הוא יצא.

בדרכו להגנת מכורתו,
כשמחשבתו נתונה רק למדינתו,
נפל שמואל,
אך זכרו לעד ישאר,
וכולם יזכרוהו כידיד וחבר.

אבנר צימרמן

שכן

שמואל איננו, אבל בכל זאת הוא נשאר.
אי אפשר לשכוח ואי אפשר להשלים עם העובדה המרה.
כשעוברים ליד ביתו: "זה הבית של שמואל" ולא של שמואל ז"ל.
ההתייחסות היא לאדם שחי אתנו ולא הפסיק כי אי אפשר לשכוח
אדם יקר כזה.

אין דבר גרוע מהספדים, אך זה לא הספד אלא עובדות כפי שהן.
הרבה חברים אבדתי בתקופת המלחמה, אך אף אחד לא היה חבר כמו
שמואל. מגיל ילדות הכרתי אותו רק כילד ואי אפשר היה להכיר
בן אדם לפי זה. אך כשהתבגרנו אפשר היה לראות את אפיו
המצויין. כל פעם כשצריך - היה מוכן לעזור. אם היתה תקלה
במכונת הישנה, שמואל מוכן תמיד לקפוץ לראות ולעזור.
כל יום כפורים היינו נפגשים בין מנחה לבין נעילה כדי לנוח -
ביום כפורים האחרון לא נפגשנו. רצה הגורל שלא נפגש יותר
בעולם זה.

יהי זכרו ברוך.

שמעון שרון



תמונות אחרונות עם חברים



ששה חדשים חלפו מאז, ואתה עדיין ממאן להאמין, אתה עדיין מחפש
אותו בכל מכונית חולפת, עדיין מצפה שיכנס מהחדר הסמוך בכל
כובד גופו בחיוכו הרחב, בשמחת החיים שבו.
אתה מצפה שייכנס, מניף את בנו שכה אהב למרומים וימטיר עליו
קיטונות של נשיקות.

לעתים אתה מתפתה לרדת למטה, אל השכן היחיד שלנו בקומה
השלישית שימצא פתרון לבעיה קטנה המעסיקה אותך, או מתאפק
שלא לקרוא לו מהכביש שיציץ לתוך מכוניתך ויתקן את שדרוש
תקון.

היינו שכנים משך שלש שנים. אולי הבידוד של דירותינו קרבנו
כל כך זה אל זה. לוינו את שמואל תקופה שלמה במסכת חייו
הקצרים. היינו עמו בהתלבטויותיו, בשחרור מצבא הקבע, היינו
שותפים בשמחתו עם הולדת הבן שכה היה גאה בו, שמחנו עמו
בקנייתו של כל חפץ ואביוזר חדש בבית, התרגשנו מחדש עם כל
בחינה נוספת אותה עבר בהצלחה, לוינו אותו בחרדה רבה
בצאתו לדרך באותו יום כפורים נמהר ממנה לא שב.

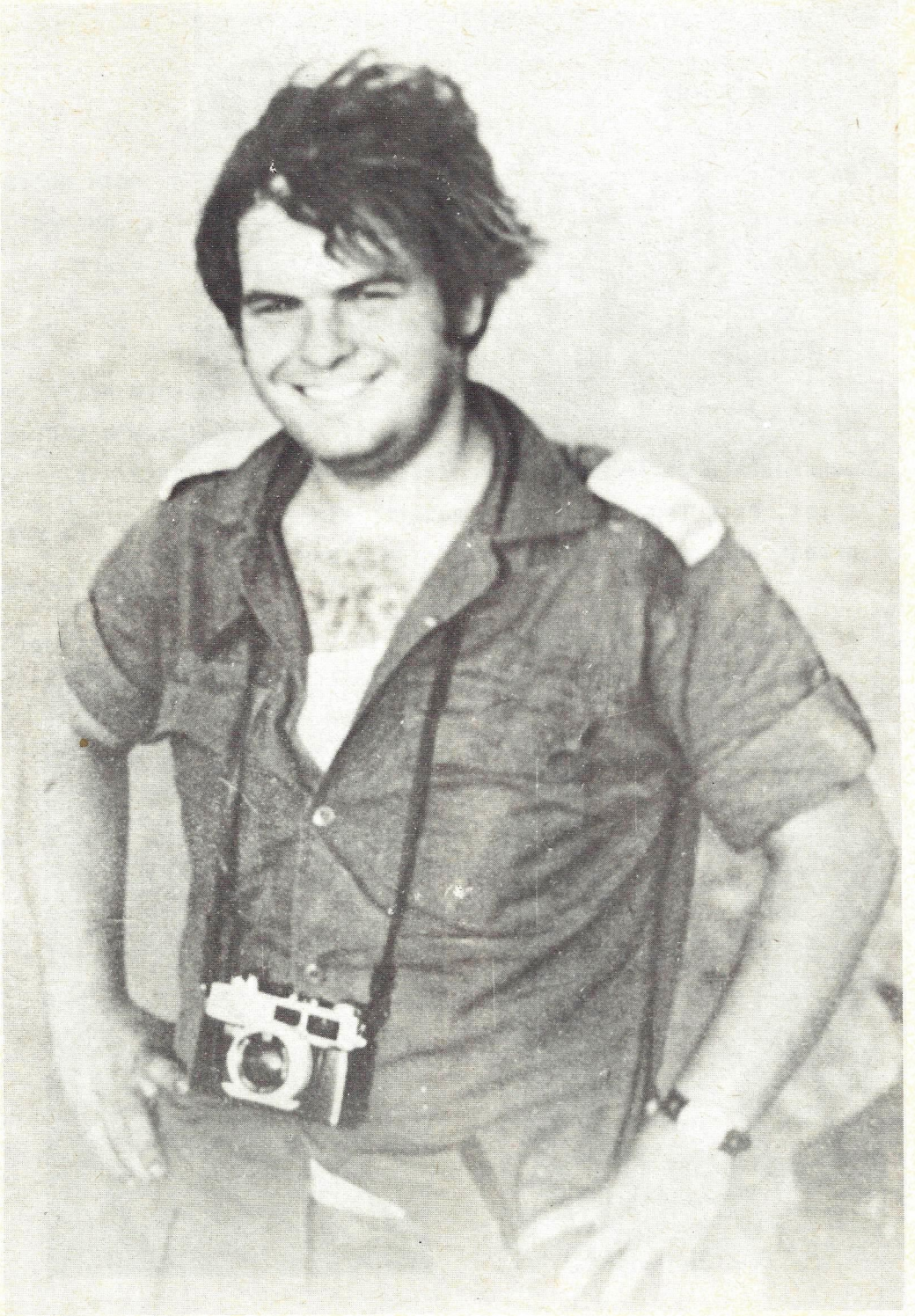
אופייני היה חפזונו עם הגיע ההודעה על פרוץ המלחמה. תמיד
מלא מרץ נלהב ונרגש, נושא הדגל במאבקים היומיומיים של
השכונה עם העירייה, עם הקבלן ועם המשטרה להטבת תנאי
חינו במקום. כל מעשיו במלוא הלהט, ביסודיות ומכל הלב.

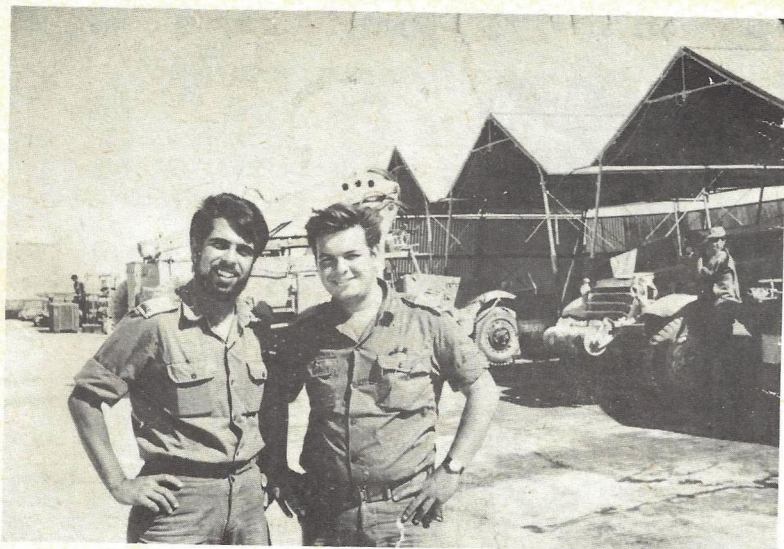
שמואל איננו - והלב מסרב להאמין. קשה להאמין, קשה לקלוט.
שמואל איננו - שתי מלים שאתה ממאן להבין משמעותם, נרתע
ומפחד לקבלן.

קשה לתאר את סביבתנו ממשיכה באורח חייה ללא שמואל.
קשה לתאר שמחה כלשהי בבית ללא הבחור הגדול והחייכן
הזה שכה אהבנו.

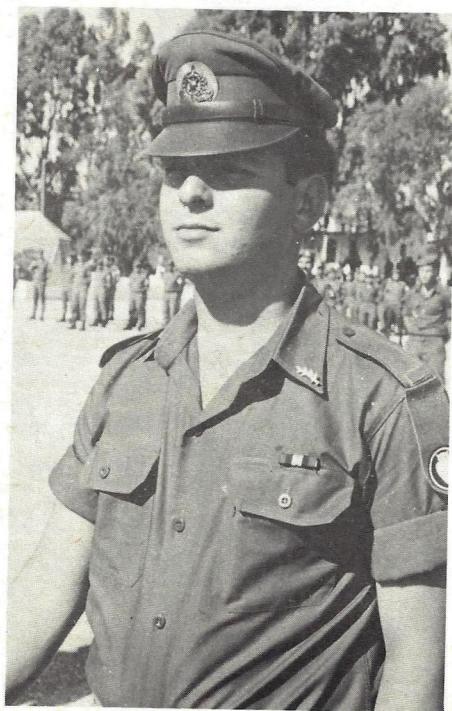
נזכור אותך תמיד !

ורדית ויואל





בצה"ל
כקצין ומפקד



לזכרו של שמואל

את שמואל זייל הכרתי במשך תקופות קצרות עוד בהיותי ק. חמוש חטיבה 600 ותוך כדי אמוני החטיבה. בתקופות בהן עבדנו יחדיו, התרשמתי עמוקות מיכולתו המקצועית ומכושרו המקסים לקשירת יחסי עבודה וחברות עם ממוניו ופיקודיו.

משום מה בכל המפגשים שלנו בא מצוייד עם מורל גבוה וחוש הומור, הופתעתי מיכולתו להסתגל מהר לכל התנאים החברתיים והצבאים כאחד. מסירותו ליחידת האם שלו, קרי הגדוד, גרמה לעיתים התנגשויות ביננו, היות ולא תמיד יכולתי לספק דרישותיו, אך בתוכי פנימה הרגשתי שהגדוד עליו ממונה שמואל זייל, נמצא בידיים נאמנות.

צר לי מאוד על מותו של שמואל ידידי זייל. עם מותו אבד לחיל חמוש אחד הבחורים המוכשרים שידע החיל הזה.

בליבי ישאר זכרו חרוט לעד.

רסיין לופו יעקב

לפני זמן מה קבלתי את הודעת מפקדו של שמוליק זייל, אודות החוברת העומדת לצאת לזכרו.

מאד אני מצטער על שאין לי דבר היכול לתרום להנצחת זכרו של שמואל.

אבל, רצוני לספר לכם על שמוליק שאני הכרתי. בעצם, את שמוליק הכרתי הרבה לפני שראיתי אותו לראשונה. בתקופת השרות הסדיר הגיע אלי חייל ששרת לפני כן בפלוגה בטסה, ששמוליק היה אז מפקדה. אותו בחור ספר לי עליו. על המסירות העצומה של שמוליק לאנשים ולתפקיד, וכיצד כשצריך היה, רתם את עצמו לעזרת החיילים. ובהזדמנות אחת כזו, אף קטע אצבע עיני מאוורר של זחלי"מ.

והנה, כשהגעתי ליחידת המילואים, הסתבר לי שקצין החמוש של אחד הגדודים המקבילים לשלי, הוא אותו שמוליק מפורסם שכה רבות שמעתי עליו. לאחר תקופת מה יצאנו יחד לקורס מסויים שאמנם נמשך תקופה קצרה בלבד, אך בתקופה קצרה זו נרקמה ביננו ידידות אמיצה. נוהגים היינו לשבת שעות ולשוחח על החיים. וכאן הכרתי אספקט אחר באישיותו של שמוליק. פתאום הוא הראה לי שבעצם החיים הם נפלאים. עבודה ומשפחה ובעיקר האשה והילד. למענם היה כל יום נוסע הביתה ולמענם בנה תכניות לעתיד יפה וטוב.

זהו, זה היה שמוליק שאני הכרתי ומשכונעני שמי שהכיר אותו, שמנמן, בלורית שער בלונדית שמוטה כבדרך של קבע מעל עיניו, וכמעט תמיד חיוך נסוך על שפתיו, לא ישכח. ממני, האבל מאוד עמכם, דוד מרצ'ק



נשיא מדינת ישראל

ירושלים, כ"ה באדר תשל"ד

גברת ויגדור היקרה,

אין נחומים על אבדן היקר מכל, ויודע אני שאין בכוחן של מלים להפיג את הכאב והצער. כותב אני אליך כי אבל אני יחד עמכם ומשתתף בצערכם וביגונכם.

כאבכם הוא כאב האומה כולה, המבכה מרה את כל אחד מיקריה שנפל במערכה. שמואל ז"ל נמנה עם הגבורים ששלמו בחייהם על הגנתנו, ושמו ליחרת בדברלי הימים של עמנו הרצופים מאבק על קיומו.

תפילת כולנו היא, שמלחמת יום הכיפורים שנכפתה עלינו, ואשר תבעה קרבנות כה רבים, תביא בעקבותיה את השלום המיוחל, וכי בזכות גבורינו נזכה לראות מדינת ישראל שלוה ובוטחת שלא תדע עוד מלחמות - ותהא זו גם נחמתכם.

שלד בהוקרה,

אניני קצ"ב

שר הבטחון

גברת אביבה ויגדור היקרה,

הרשי נא לי להשתתף בכל לב באבלך בהילקח ממך

שמואל ז"ל.

סרן שמואל ויגדור ז"ל נתן את חייו למען מולדתו

ביום הכפורים, י"ב בתשרי תשל"ד (6.10.73).

שמואל ז"ל שירת כקצין מילואים בחיל החימוש. הוא

היה בוגר קורס קצינים וקורס קציני חימוש. מפקדיו הכירוהו

כקצין מסור, בעל ידע מקצועי, אהוד על הכל. שמואל הועלה לדרגת

סרן לאחר מותו.

זכרו של סרן שמואל ויגדור ז"ל הינו קודש ונצרנו

בלבנו בגאון.

יהא זכרו ברוך.

ב י ק ר ,

משה דייק - רב-אלוף (מיל.)

שר הבטחון

טבת תשל"ד

ינואר 1974



המטה הכללי

ראש אגף כח אדם

טל. 69-27-79

קד - 33 11195

תשל"ד טבת

74 ינואר 9

לכבוד
גב' אביבה ויגדור
רחוב הארי 16
ח י פ ה

רעיה יקרה,

הנדון: העלאה בדרגה -
מ/2027327 סגן ויגדור שמואל ז"ל

בעלך, סגן שמואל ויגדור ז"ל, שנפל בעת מילוי תפקידו, הועלה לדרגת סרן מיום 6 אוק' 73.

קבלי נא הודעה זו כביטוי נוסף לרחשי הכבוד והיקר של צה"ל, כלפי בעלך, שהקריב את חייו במערכה על קיום ישראל.

בשם המטה הכללי של צה"ל, הנני מביע את רגשות השתתפותנו באבלך הכבד.

הרצל שפיר, אלוף

ראש אגף כח אדם



צבא הגנה לישראל

ג 3 309

ת"א
10 נהלאי 1974

הריוס יקרוס,

הנכם החיים סגן וטבור למטה נהל הצת מילוי
תפקודו, ביום 30.6.74 "פשוט תל"ד", בהיותו דורכו
לחיבתו בשעת חרוץ למוצרי.

ביום אלה אנו מתאוצים לתגובה. בקרוב
נחזור ונחזיר את הצוד למחטנים. נפשוט את המדים
ונחזור לביתנו הנכבד, למטל היקר זכורנו לבובה, לא
חוכר אמנו ולא מטפחור בעלחמה קשה שלא נתן את
היקר מכל, את חיו להצנת כולנו.

עד לכינוי בחקנו דנה את הכבא או פינוג חדלוג
בלב והמלטנו בעיסוקינו הרבאים בלמורת הקווים ובכוננות
מתמידה, ואילו צרה כאלנו השחרור נראה האלופק פורץ
הכבא מתדל. המתקנה כי שלוחא אינו אמתנו, כי שוב
לא נלחץ את ידו לפרודה, כי שג לא נוכל אורו לו
"להתראות במילואים הצאים", המתקנה הבלת קשה, קלה ונשלא.
דעו הריוס יקרוס, כי באכנס באננו ותמוג ילסר
לכרו של שמאל ז"ל חקוק בלננו. לו יתן והיו מצטיני
בצביג האוים אלכרו

בשם היחידה
אמנו מרלון - סאל
מקרב היחידה